ἡ ἀθόρυβη δροσιά, ποὺ σταλάζει μέσα στὴ διψασμένη ψυχή μας.

Ξ. Ὄχι πιά· ἦρθαν καὶ μοῦ μόλεψαν τὴ χαρά μου κ' ἔκαμαν τὴν πηγὴ τῆς δροσιᾶς νὰ στερέψῃ.

ΣΤ. Ὄχι, ἔχεις ἄδικο.

Ξ. Δὲν ξέρεις ἐσὺ τίποτα ἀπὸ ὅσα γίνουνται γύρω μας. Δὲν ἔννοιωσες τὴν πίκρα τοῦ πατέρα μου, ὅπως ἐγώ. Δὲν ἀντίκρυσες τὴ λύπη καὶ τὸ φόβο τῆς μητέρας μου Δὲν ἄκουσες τὰ λόγια τῆς Ζωῆς! Δὲν ἔφτασαν ὡς στ' αὐτιά σου οἱ φαρμακερὲς βρισιὲς τοῦ κόσμου.....

ΣΤ. Ξένη! Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λές!

Ξ. Ἐδῶ μέσα, στὴν ψυχὴ τούτη, ποὺ ὀνειρευόταν πάντα τὴ λεύτερη χαρὰ, τὴν ὄμορφη γαλήνη, τώρα φωλιάζει μονάχα ἡ ἐρημιά! ἡ τρικυμισμένη λύπη! Τώρα δὲν εἶμαι μόνη μὲ τὄνειρό μου, μὲ τὴν ἀγνὴν ἀγάπη μας.

ΣΤ. Ξένη! συλλογίσου τί λές.

Ξ. Τώρα εἶμαι μέσα στὶς τρικυμίες τῆς ζωῆς.... Στέφανε, φοβᾶμαι!

ΣΤ. Εἶμαι κ' ἐγὼ κοντά σου, Ξένη.

Ξ. Κ' ἐσύ....μὰ μήτε κ' ἐσένα σ' ἀφίσανε στὸ φῶς.

ΣΤ. Δὲ σβήνει ποτὲ τὸ φῶς ποὺ πηγάζει ἀπ' τὴν ψυχή.

Ξ. Δὲν εἴμαστε πιὰ μόνοι· χιλιάδες μάτια ἀγριεμένα στέκουν ὀρθάνοιχτα τριγύρω μας.

ΣΤ. Τὸ μάτι τῆς ἀγνῆς συνείδησης εἶναι τὸ πιὸ δυνατὸ καὶ τὸ πιὸ λαμπερὸ γιὰ νὰ τὰ σκοτεινιάζῃ ὅλα τἄλλα· τἀκοῦς; ὅλα τἄλλα!... Στὸ φῶς ποὺ σκορπίζεται γύρω μας εἴμαστε μόνο ἐμεῖς οἱ δύο.

Ξ. Ὤ! καὶ νὰ εἶταν ἀλήθεια αὐτό! ἐμεῖς οἱ δύο μόνοι καὶ κανένας ἄλλος.... κανένας ἄλλος... μὲ τὴν ἀγάπη μας, τὴ γαληνεμένη σκέψη μας, τὴ λεύτερη χαρά μας. Μὰ ὄχι! αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸ πιά. Δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι.... Τὸ νοιώθω πολὺ βαθιά. Ζήλεψε ὁ κόσμος τὴν εὐτυχία μας κ' ἔρριξεν ἀπάνω της τὴ βάσκανη ματιά του.

ΣΤ. Μὴν τὴ φοβᾶσαι τὴ ματιὰ αὐτή. Ἡ ἀγάπη μας θάναι πάντα τὸ φυλαχτὸ τῆς εὐτυχίας μας.

Ξ. Νἄξερες πῶς πονῶ!... πῶς νοιώθω μέσα μου τὴν κρυάδα τοῦ θανάτου!

ΣΤ. Δὲν εἶν' ἀλήθεια αὐτό, ποὺ λές!

Ξ. Ναί· γιατὶ τὸ καταλαβαίνω, ὅτι αὐτὸ ποὺ εἶταν ἡ εὐτυχία μας γίνεται αἰτία καὶ τῆς δυστυχίας μας.

ΣΤ. Ξένη!... κοίταξέ με καλά. Μὲ κάνεις νὰ πιστέψω, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀφορμὴ τοῦ πόνου σου.

Ξ. Ὄχι! ὄχι! Μὴν τὸ ξαναπῆς! Αὐτὸ δὲν εἶναι οὔτε ἀπὸ σένα, οὔτε ἀπὸ μένα. Κἄτι ἄλλο τὄφερε στὸ φῶς.... Δὲν ξέρω, δὲν εἶμαι ἱκανὴ νὰ σοῦ πῶ ποιά εἶναι ἡ ἀφορμή· μὰ κι ἂν μποροῦσα, θαρρῶ, πὼς δὲ θἄχα τὴ δύναμη νὰ σοῦ πῶ, γιατὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς μας γίνηκε ἀγάπη πονεμένη.

ΣΤ. Νὰ σοῦ τὸ πῶ ἐγώ. Γιατὶ ἡ ἀγάπη μας ἀνέβηκε στὴν πιὸ ψηλὴ κορφὴ τοῦ βουνοῦ τῆς εὐτυχίας· κ' ἐπειδὴ νοιώθει ἐκεῖ ἀπάνω τὴν ἀληθινὴ λευτεριὰ καὶ βλέπει ὅτι ἔφτασε πιὰ τὸ μυστικό της ὄνειρο, λυπᾶται ποὺ δὲν ὑπάρχει κι ἄλλη κορφὴ γιὰ ν' ἀνεβῇ ψηλότερα, ν' ἁπλωθῇ σὲ πιὸ διάφανη ἀτμοσφαῖρα. Ἀνέβηκε πολὺ ψηλὰ ἡ ἀγάπη μας· κ' ἐπειδὴ βλέπει τὴν ἀνάγκη νὰ ξανακατεβῇ στὸν πραγματικὸ κόσμο, τρέμει μήπως καὶ δὲ μποροῦμε νὰ τὴ δεχτοῦμε μέσα μας τόσο φωτόβολη καὶ τόσο ἁγνή, ὅσο εἶναι τώρα. Μὰ ἐσύ, ἐσὺ ἔχεις τὴ δύναμη νὰ τὴ δεχτῇς γιὰ πάντα τέτοια ποὺ εἶναι καὶ νὰ τὴ χαρίζῃς καὶ σ' ἐμένα ἀνέγγιχτη ἀπὸ κάθε ἀσκημιὰ τοῦ κόσμου.

Ξ. Στέφανε· δός μου θάρρος καὶ παρηγοριά.

ΣΤ. Ἀγαπημένη μου παιδούλα! Μὲ τὸ κεφάλι σου ἀκουμπισμένο ἐδῶ ἀπάνω στὸν ὦμο μου...

Ξ. Ἡ μητέρα...

ΑΝ. Ἄ! εἶτανε γραφτό.

Ξ. Μητέρα!...δὲ σοῦ τὸ κρύβω πιά.

ΑΝ. Τὄξερα...μὰ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρω.

ΣΤ. Κυρία...ἐγώ...

ΑΝ. Δὲ θέλω νὰ δικαιολογηθῇς... Δὲ φταῖς!...

ΣΤ. Νὰ φταίω;...Μὰ ἐγὼ θέλω νὰ τὸ φωνάξω σ' ὅλον τὸν κόσμο.

ΑΝ. Ὄχι! κρύψε τη βαθιὰ τὴν ἀγάπη σου, ὡς ποὺ νἄρθῃ ἡ ὥρα νὰ τὸ πῇς. Τώρα δὲν πρέπει... Τώρα φέρνει τὸν κίντυνο.

Ξ. Μητέρα, μὲ κάνεις νὰ φοβᾶμαι παραπολύ...

ΑΝ. Σώπα!...

ΣΤ. Τὸν κίντυνο;...

ΑΝ. Ἐσὺ ἀπόφυγε νὰ ἰδῇς σήμερα τὸν πατέρα της.

ΣΤ. Μά...

ΑΝ. Κάμε ὅπως σοῦ λέω. Μὴ ρωτήσῃς τίποτ' ἄλλο.

ΣΤ. Μὰ τόσο κακὸ τοῦ κάνω;

ΑΝ. Φύγε! Κάποια κατάρα ἄρχισε νὰ βαραίνῃ ἀπάνω μας! Φύγε, ἂν μᾶς ἀγαπᾶς!...

Ξ. Ὑπακούω μὲ τὸ φόβο στὴν ψυχή.

Ξ. Ἔφυγε...

ΑΝ. Παιδί μου· ἐσὺ τώρα βοήθησέ με!

Ξ. Μητέρα!...τὸ ξέρω τὸ μυστικό σου!

ΑΝ. Σώπα!

Ξ. Ὁ πατέρας.

Π. Ἐδῶ, ὅλοι μαζί...

ΑΝ. Ἔρυγε...

Π. Τὸ βλέπω· μὰ πολὺ ἀργά.

Ξ. Πατέρα!

Π. Παρηγορῆστε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Εἶναι τόσο ταιριασμένες οἱ ψυχές σας, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὶς ταράξῃ μήτε τὸ τίποτα!

Ξ. Πατέρα!

Π. Ἐγὼ εἶμαι ξένος γιὰ σᾶς!

(Τελειώνει τὸ Α'. μέρος).

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΑΙ ΔΥΟ ΚΥΡΙΑΙ

«Αἱ δύο Κυρίαι» (Le due Dame) εἶναι δρᾶμα σὲ τρεῖς πράξες τοῦ Παύλου Φερράρη· στὸ πρόγραμμα ποὺ ἔβγαλε τὸ Βασιλικὸ γιὰ τὴ παράσταση ὑπάρχει τὸ ἐπίθετο μόνο τοῦ Ἰταλοῦ συγραφέα σκέτο χωρὶς τὸ δικριτικό του ὄνομα. Στὰ ἰταλικὰ ὅμως γράμματα ὑπάρχουνε τρεῖς συγραφεῖς μὲ τὄνομα Φερράρη. Ὁ ἱστορικὸς καὶ φιλόσοφος Ciuseppe Ferrari, ὁ ποιητὴς Severino Ferrari, κι' ὁ δραματικὸς Paolo Ferrari. Τέτοιο πρᾶμα ὅμως πολὺ φυσικὰ δὲ μποροῦσε νὰ τὸ ξέρη ἡ πολύμαθη διεύθυση τοῦ θεάτρου γιὰ τοῦτο ἔβαλε νέτα σκέτα Ferrari νομίζοντας φαίνεται πὼς ἔτσι κάνει περσότερη ἐντύπωση. Ἡ παρατήρηση ἴσως εἶναι πολὺ ψιλόλογη καὶ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο· ἀναφέρουμε μόνο τὸ πρᾶμα χωρὶς νὰ δώσουμε σ' αὐτὸ καμιὰ ξεχωριστὴ σημασία. Μὲ τὴ φετεινὴ κατάσταση τοῦ Βασιλικοῦ εἶναι σὰ νὰ ζητοῦμε «ψύλλους στ' ἄχερα». Τέλος πάντων τὸ ἔργο εἶναι τοῦ Παύλου Φερράρη δραματικοῦ ἀπὸ τὴ Μοντένα. Ὁ συγραφέας αὐτὸς πέθανε στὸ Μιλάνο στὰ 1889 ἀφοῦ πρῶτα ἔγραψε πλῆθος ἀπὸ κωμωδίες καὶ δράματα ἄλλα μὲ ἱστορικὴ ὑπόθεση κι' ἄλλα μὲ θέση. Ἡ Ἰταλικὴ γραμματολογία μιλῶντας γιὰ τὰ ἔργα του χαραχτηρίζει μερικὰ γι' ἀληθινὰ ἀριστουργήματα ἐνῶ πάλι γι' ἄλλα κρατάει κάποια ἐπιφύλαξη. Ἀντιγράφουμε μιὰ παράγραφο ὅπου κρίνεται γενικὰ τὸ ἔργο τοῦ Ferrari.

*

«Ὁ Φερράρη ἐργάστηκε μ' εἰλικρίνεια καὶ δύναμη προσπαθῶντας νὰ φτάσῃ ψηλότερα, ἑτοίμασε τὸ δρόμο σὲ ἄλλους ποὺ ὡς τὴν ὥρα ὅμως δὲ φανηκαν, θέλησε νὰ παρουσιάσῃ στὸ θέατρο τὴν κοινωνία ὁλόκληρη ἀπὸ τὴν πιὸ μεγάλη τάξη ὡς τὴν πιὸ κάτω καὶ νὰ ἐξετάσῃ μερικὰ ἀπ' τὰ πιὸ δύσκολα καὶ πιὸ θλιβερὰ κοινωνικὰ προβλήματα· κι' ἂν δὲ στάθηκε πάντα τυχερός, φάνηκε ὅμως εἰλικρινής, ἂν δὲ δείχτηκε μεγάλος συγραφέας ἔδωκε ὅμως τὴν ἐντύπωση ἑνὸς τίμιου καὶ καλοσυνείδητου δασκάλου. Στὸ θέατρο μερικὰ ἔργα του ἔσβυσαν χωρὶς ἐλπίδα ζωῆς· μὰ μερικὰ εἶναι γεμᾶτα ζωή, ὑγεία, δύναμη κι' ἀκόμα τώρα ἀκούγονται μὲ συγκίνηση καὶ μὲ φκαρίστηση».

*

Ἔτσι τὸν κρίνουν οἱ πατριῶτες του Ἰταλοί. Ἂν θελήσῃ ὅμως κανεὶς ἀπὸ τὸ ἔργο ποὺ εἶδε νὰ βγάλῃ ὁρισμένη καὶ γενικὴ κρίση ἴσως ἀναγκαστῇ νὰ μὴ συμφωνήσῃ ὅλως διόλου μαζί τους. Τὸ ἔργο αὐτὸ ποὺ φαίνεται πὼς εἶναι κι' ἀπ' τὰ καλύτερά του ἔχει μέσα του ἀρκετὴ φιλοσοφία κι' ἀρκετὴ ἀκόμα τέχνη στὸ δέσιμο διασκεδαστικῶν σκηνῶν. Μιὰ ἐλαφρὰ κυρία ποὺ παντρεύεται γίνεται τίμια καὶ πιστὴ γυναῖκα, δὲν ἀφήνει ὅμως τὸ γιό της τὰ παντρευτῇ κι' αὐτὸς μιὰ παστρατισμένη γιατὶ φρονεῖ πολὺ λογικὰ καὶ πολὺ σωστά, πὼς στὶς δέκα χιλιάδες περίπτωσες μιὰ μόνο βγαίνει σὲ καλὸ καὶ πὼς ἡ μιὰ αὐτὴ ἔτυχε νὰ εἶναι ἡ δική της. Βλέπετε φιλοσοφία τετραγωνικὴ ποὺ δὲ μπορεῖ νὰ χωρέσῃ τίποτα. Γύρω σ' αὐτὴ τὴν ἰδέα εἶναι πλεγμένο τὸ ἔργο μὲ διάφορα ἐπεισόδια νόστιμα φτιαγμένα μὲ χιοῦμορ καὶ μὲ ἐπιδεξιότητα ποὺ τὸν δείχνει ἄνθρωπο τοῦ θεάτρου. Κι' ἀληθινὰ τὸ δρᾶμα κρατιέται—ἂν κρατιέται—ἀπὸ τὶς σκηνὲς αὐτὲς τὶς ξένες πρὸς τὴ βάση τοῦ ἔργου παρὰ ἀπὸ τὴν ὑπόθεσή του καὶ τὸ φόντο του ποὺ οὔτε μᾶς λέει οὔτε καὶ θέλει νὰ μᾶς πῇ τίποτα. Ἕνα κομμάτι καμωμένο γιὰ νὰ διασκεδάσῃ κανεὶς ἂν ἔτυχε νἄχῃ κέφι. Ἀλλιῶς βαρυέται ὅπως καὶ βαρυοντουσαν οἱ θεατὲς τοῦ Βασιλικοῦ γιατὶ δὲν εἶχαν κέφι. Καὶ πῶς νὰ εἶχαν οἱ δυστυχισμένοι μὲ τὴν ὡραία γλῶσσα ποὺ τοὺς ταΐζει τώρα κἄθε βράδυ ὁ κ. Βλάχος; Ἡ μοναξία!, αἱ φαντασιώδεις!!! αἱ παραισθησίαι!!! Ἀλλοίμονο! δὲν εἴμαστε καλά!

Οἱ ἠθοποιοὶ καλοὐτσικοι. Ἡ Κα Λοράνδου στὴν τρίτη πράξη πολὺ καλή.

*

Τὴ περασμένη βδομάδα παίχτηκε κ' ἡ «Δούκισσα τῶν Ἀθηνῶν». Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ ἔτυχε νὰ γράψω πέρσυ κάτι. Ὅλος ὁ σοφὸς ἐνθουσιασμὸς τοῦ κ. διευθυντῆ κι' ὅλα τὰ ἀκριβοπληρωμένα σκηνικὰ τοῦ Βασιλικοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ δώσουν κάποια σοβαρότητα στὸ κωμικὸ κατασκεύασμα τοῦ μεγαλύτερου ρουτινιέρη συγραφέα τῶν Νεοελληνικῶν γραμμάτων.

Λ. Σ.

ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ

Βρίσκεται στὸ Τρίκερι σφουγγάρι ὡς χίλιες ὀκάδες φίνο καὶ καμπάδικο τῆς πέτρας, κορφιάτικο καὶ τοῦ φυκιοῦ καθὼς καὶ 500 ὀκάδες σκάρτα. Παρτίδες μεγάλες καὶ μικρές. Τιμὲς σύμφωνες μὲ τὸ φράγκο.

Κ. Ν. ΓΛΑΡΟΣ